

Økonomisk og sosial bærekraft i bylogistikk

Toril Presttun
Mobilitet 2023

Sjåføren

FN's Bærekraftsmål nr 8
Anstendig arbeid (og økonomisk vekst)

FN's bærekraftsmål nr 11
Bærekraftige byer og samfunn

- Bylogistikken er en «bak scenen aktivitet»
- Tilhører byens baksidearealer
- Usynlig

Foto: Toril

Sosial dumping – stort problem i budbilbransjen

- Dårlige arbeidsforhold, lav betaling, svart arbeid, trygdesvindel, overlast og mangler ved bilen
- Regjeringen har laget en omfattende handlingsplan mot sosial dumping i transportsektoren

*Nye krav til førere av varebiler med tillatt totalvekt over 2,5 tonn
Også ansvar til transportkjøpere*

Foto: Toril

Et øyeblikk uoppmerksomhet kan bli fatalt...

Påstand: Et system uten sikring mot menneskelig feil med så farlig arbeidsredskap som lastebil er ikke i tråd med 0-visjonen.

Ulovlig parkering og ulovlig kjøring i gågater

Statens vegvesen

Spørreundersøkelse til sjåførere i Oslo sentrum:

70% oppga at de ofte eller svært ofte må parkere ulovlig

26% parkerte av og til eller sjelden ulovlig

4% parkerte aldri ulovlig

(Sweco 2019)

- Laste/losse plass
- Feilparkerte personbiler
- Tidsbegrensning (gågater)
- Sykkel- og kollektivfelt
- Trær, overvannhåndtering, bymøbler

Foto: Toril

Foto: Ingeborg H. Matland

Foto: Ingeborg H. Matland

AKTØRER i bydistribusjon

Vareleverandør
avsender

Transport-
organisasor

Entreprenør
Byggherre

Transportør/
Lastebileier

Sjåfør

Kunde - mottaker

Bygårdeier,
Eiendoms-
utvikler

Offentlig sektor

- Hvem har tradisjon og myndighet til å sørge for en bærekraftig bylogistikk?

Statens vegvesen

Kommunen
Bymiljøetat

Mattilsynet

Kommunen
Plan og bygg

Arbeidstilsynet

Fylkeskommunen

Politiet

SSB

AKTØRER i bydistribusjon

Statens vegvesen

Mattilsynet

Arbeidstilsynet

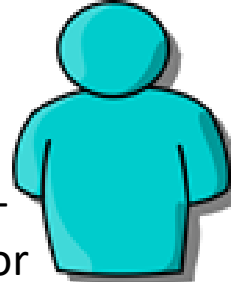
SSB

Politiet

Vareleverandør
avsender

Transport-
organisator

Transportør/
Lastebileier

Sjåfør

Kunde - mottaker

Kommunen Bymiljøetat

Kommunen
Plan og bygg

Fylkeskommunen

Bygårdeier,
byutvikler

AKTØRER

Statens vegvesen

Mattilsynet

Vareleverandør
avsender

Kommunen Bymiljøetat

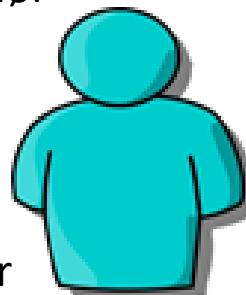

Kommunen
Plan og bygg

Arbeidstilsynet

Transport-
organisator

Transportør/
Lastebileier

Fylkeskommunen

Entreprenør
Byggherre

SSB

Politiet

Sjåfør

Kunde - mottaker

Bygårdeier,
Eiendoms-
utvikler

Hvorfor blir det så mange vare- og lastebiler i byen?

- Endret bruk og sterk utvikling av bysentrum:
 - Mer matservering, drikke og kultur i sentrum – oftere leveranser enn tradisjonelle butikker
 - Mye renovering og bygging
 - Høyere bygg, mer omsetning per kvadratmeter grunnflate
 - Gamle dagers baksider blir publikumsarealer
- Endret drift
 - Økende bruk av tjenester i stedet for egendrift
 - Netthandel, flere småleveranser også til næringsdrivende
 - Økt husleie pr kvadratmeter redusert lagerareal
 - Økt endringstakt på vareutvalg
 - Sortering for gjenvinning og resirkulering

Foto: Toril Presttun

Er det greit at sjåførar må bryte loven for å gjøre jobben sin?

- Areal – det er ikke plass til alt
 - Trafikkregler knyttet til parkering, av og pålessing samt tidsregulering for gågater fungerer ikke i praksis
 - Stress og fysisk belastende arbeidsmiljø

«Jeg betaler ca 8-9000 kroner i året i bot... Jeg tar heller den boten med et smil» – Håndverker i Oslo (Prosjekt STOR)

Hvem har ansvaret for en bærekraftig bylogistikk?

- Kommunen
 - Mangler overordnet policy
 - For lite samordning mellom kommunale etater
 - Mangler planretningslinjer og veiledning for areal til bylogistikk
 - Mangler kunnskap
 - Mangler myndighet til effektive tiltak
 - Mangler indikatorer
 - Mangler politisk interesse
- Fylkeskommunen – bidrar i økende grad med utviklingsarbeid
- Statlige etater? Sektordelt
- Nasjonalt politisk nivå – mangler politisk interesse

Se sjåførene

- Utfordre tradisjonelle roller
- Samarbeid
- Infrastruktur og tilrettelegging
- Rammebetingelser
- Indikatorer

- Statens vegvesens rapporter nr 897/2023: *Logistikkarealer i by*
- TØI 1870/2022. *Evaluering av pilotprosjektet #Elskedeby i Oslo*
- STOR prosjektsamarbeid mellom Oslo kommune, Ruter og Statens vegvesen
- TØI rapport 1755/2020 *Bærekraftig bylogistikk. Veileder for kommuner*
- A-krimcenteret i Oslo, 2023. *A-krim i varebilbransjen i 2022*
- Samferdselsdepartementet 2022. *Handlingsplan mot sosial dumping i transportsektoren*
- Sintef rapport 2021/00493. *Prøveprosjekt som metode. Konsekvenser for bylogistikk i Olav Tryggvasonsgate, Trondheim*
- Statens vegvesen rapport nr 307/2018. *Tungt møter mykt. Ulykker i by med tunge kjøretøy og myke trafikanter*
- Berg og Grønland 2008: *Antall leveranser og lossetider*
- [Statens vegvesen Bylogistikk](#)

Takk for oppmerksomheten!